

آیت‌الله بهشتی: هیچ حدیثی در رد فلسفه وجود ندارد

آیت‌الله احمد بهشتی گفت: در بحارالانوار يك روایت نیافتم که فلسفه را رد کرده باشد آنچه در مذمت فلسفه در روایات آمده راجع به جهال فلسفه و متفلسفین است.

آیت‌الله احمد بهشتی گفت: در بحارالانوار يك روایت نیافتم که فلسفه را رد کرده باشد آنچه در مذمت فلسفه در روایات آمده راجع به جهال فلسفه و متفلسفین است.

به گزارش خبرنگار آیین و اندیشه فارس آیت‌الله احمد بهشتی عضو شورای علمی بنیاد بوعلی در دومین روز از کنگره بین‌المللی فلسفه به ارائه مقاله خود با عنوان «تطابق دین و فلسفه در حکمت متعالیه» پرداخت.

وي در ابتدای سخنان خود با بیان اینکه در جهان غرب برخلاف شرق از منظر فلسفه به دین نگاه کرده‌اند و از این طریق دین را نپذیرفته‌اند، گفت: در شرق نیز گاهی این مورد دیده شده است اما بسیار نادر است به عنوان مثال «کندی» از منظر فلسفی به دین می‌نگریست. بر اساس حدیثی از بحارالانوار نقل است که وي در حال تدوین کتابی با موضوع تناقضات قرآن بود اما به سفارش امام عسکری (ع) از این کار خود دست کشید و نوشته‌های خود را سوزاند. درست است که این حدیث يك خبر واحد است اما در واقع صحت دارد.

رئیس دانشگاه قم ادامه داد: در تاریخ هم می‌خوانیم که وي با چه نگاه احترام‌آمیزی به دین نگریسته است بنابراین بی‌انصافی است که بگوییم کندی نگاهی فلسفی به دین داشته است.

وي در ادامه به بیان نمونه‌های دیگری در این مورد پرداخت و گفت: در مورد ذکرپای رازی نیز برخی قائل به تکثیر وي شده‌اند مثلاً ابوحاتم رازی گفته که وي منکر نبوت است اما با توجه به نوشته‌های ذکرپای در مورد طهارت و نجاست به نظر نمی‌رسد به نظر نمی‌رسد که او از منظر فلسفه خود به دین نگاهی منفی داشته باشد.

آیت‌الله بهشتی خاطر نشان کرد: فلاسفه بسیاری داریم که از منظر فلسفه به دین نگریسته و آن را ستوده‌اند مثلاً ابن سینا هنگامی که در درک عقلانی معاد عاجز می‌ماند آن را به صورت تعبدی می‌پذیرد.

این استاد فلسفه با تأکید بر اینکه با آن دسته از اندیشمندانی که گرفتار عناد هستند نباید بحث کرد، افزود: برخی اندیشمندان دچار قصور و نادانی هستند و باید آنها را هدایت کرد.

وي اظهار داشت: صدرالمتألهین نه نگاه عرضی به دین و فلسفه دارد و نه نگاه طولانی، نمی‌توان از او پرسید که از منظر دین به فلسفه نگاه می‌کند یا از منظر دین به فلسفه و کدام يك دیگری را رد و نفي می‌کنند. در واقع در حکمت متعالیه صدرايي جاي این سؤالات نیست.

آیت‌الله بهشتی از ابن سینا به عنوان فیلسوفی که نگاه جامع به فلسفه و دین داشته است یاد کرد و گفت: ابن سینا در نمط دهم اشارات فصل نهم هنگامی که از عجز مشایبان سخن می‌گوید بر اشتباه آنها تأکید می‌کند و می‌گوید کسانی که راسخ در حکمت متعالیه هستند آن را درک می‌کنند.

خواجه نصیر در تفسیر عبارت «راسخان در حکمت متعالیه» می‌گوید: آنها کسانی هستند که میان بحث و ذوق جمع کرده‌اند و این افراد از خطا و اشتباه مصون می‌مانند و در اینجاست که پای وحي نیز به میان کشیده می‌شود.

وي با تأکید بر اینکه اطلاق قید مشایبی بودن به ابن سینا ظلمی بزرگ است، افزود: خود ابن سینا نیز از این موضوع ابا دارد و به دنبال طرح و اندیشه دیگری است.

رئیس دانشگاه قم تصریح کرد: نگاه منفی از منظر فلسفی به دین در شرق و در حکمت متعالیه به هیچ عنوان وجود ندارد. استناد صدرالمتألهین در عقلیات به میرداماد است و استناد وي در شریعات شیخ بهایی است.

شیخ بهایی از منظر دین نگاه منفی به فلسفه دارد و این بیت از او معروف است: «تا کی ز شفا، شفا طلبی/ از کاسه زهر دوا طلبی»

عضو شورای علمی بنیاد بوکی با تأکید بر اینکه احادیثی در رد فلسفه وجود ندارد، گفت: در بحارالانوار يك روایت نیافتم که فلسفه را رد کرده باشد، آنچه در مذمت فلسفه در روایات آمده راجع به جهال فلسفه و متفلسفین است این دیدگاه در مورد متکلمین نیز وجود دارد.

آیت‌الله بهشتی در پایان سخنان خود خاطر نشان کرد: نمی‌توان سند روشنی در روایات اسلامی یافت که حقیقت فلسفه یعنی تعلق، تفکر و بینش عقلانی و وحيانی را رد کند. بنابراین برخورد با فلسفه به نام شرع و به استناد روایات، نادرست است.